

Województwo śląskie

Czarne złoto

Wbrew temu, co w pierwszej chwili kojarzy się ze **Śląskiem**, województwo śląskie składa się nie tylko z kopalń, fabryk i wysypisk skalnych. Jest wręcz przeciwnie: dzięki niezwykłemu zróżnicowaniu to jeden z najciekawszych i najbardziej zaskakujących regionów Polski, który z pewnością warto poznać.

Pomnik Powstańców Śląskich w Katowicach

Śląsk szczyci się bardzo **bogatą historią**. W swoich dziejach należał przez długie okresy do trzech krajów: Polski, Niemiec oraz Czech, które przez pewien czas stanowiły jedno państwo z Austrią. W latach 1919–1921 został podzielony pomiędzy Polskę i Niemcy, a część leżąca na lewym brzegu Olzy, tzw. Zaolzie, weszło w skład Czechosłowacji. Dopiero od 1945 r. prawie cały Śląsk należy do Polski. Dla miłośników przeszłości jest tu naprawdę ciekawie, tym bardziej że obecne województwo śląskie obejmuje nie tylko fragment historycznego

Katowice

Spodek – hala widowiskowa w Katowicach

Czako – element tradycyjnego stroju górnika

Familoki – domy mieszkalne w Nikiszowcu, dzielnicy w Katowicach

Śląska, zwany Górnym Śląskiem, z głównym miastem Katowicami, lecz także sporą część historycznej Małopolski, z tak dużym i znaczącym ośrodkiem jak Częstochowa.

Serce województwa stanowi **Górny Śląsk** – wielki region przemysłowy, z wieloma kominami, wieżami kopalnianymi, rurociągami, parkingami i torami kolejowymi. Wydaje się tu czasem, że miejska zabudowa wcale się nie kończy, a jedno miasto natychmiast przechodzi w drugie. Największym ośrodkiem są wspomniane **Katowice – stolica województwa śląskiego**, do dużych miast należą też

Gliwice, Zabrze, Bytom czy **Bielsko-Biała**. W tej samej aglomeracji, co Katowice, mieszczą się także **Sosnowiec** i **Dąbrowa Górnicza**; jednak ich mieszkańcy nie uważają się za część Śląska, tylko za odrębne Zagłębie Dąbrowskie.

W tej krainie ciężko pracujących ludzi można znaleźć niejedną atrakcję. O bogatej kulturze regionu opowiada **Muzeum Śląskie w Katowicach**. Niektóre dawne zakłady także przerobiono na niezwykle podziemne muzea. W za- bytkowej **kopalni Guido w Zabrzu** warto zjechać na poziomy leżące aż 170 i 320 metrów pod powierzchnią. Z kolei

Muzeum Śląskie w Katowicach

Hałdy wydobytego węgla przy gliwickiej kopalni

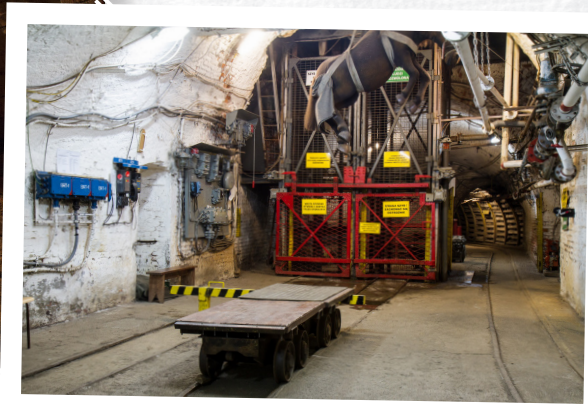

Stare miasto w Gliwicach

Korytarz w czynnej kopalni w Dąbrowie Górniczej

Skarbnik – legendarny duch kopalni

Wejście do windy w szybie górniczym

Górnicza orkiestra dęta

w **kopalni Królowa Luiza** (także w Zabrze) poznasz rozmaite urządzenia górnicze, a po **Sztolni Czarnego Pstrąga w Tarnowskich Górach**, niegdyś odwadniającej kopalnię rudy ołowiuowo-srebrowej, można nawet popływać łód-

ką! Kto wie, może któryś z korytarzy prowadzi do miejsca, gdzie mieszka **Skarbnik** – duch strzegący skarbów ziemi, mający postać starca z długą siwą brodą, małym kilofem w dłoni oraz świeczką przymocowaną do opaski na czo-

ło. Jeśli trafisz na Śląsk w dzień św. Barbary, czyli 4 grudnia – w tradycyjne święto górnicze zwane **Barbórką**, możesz zobaczyć **górników** w ich odświętnych mundurach.

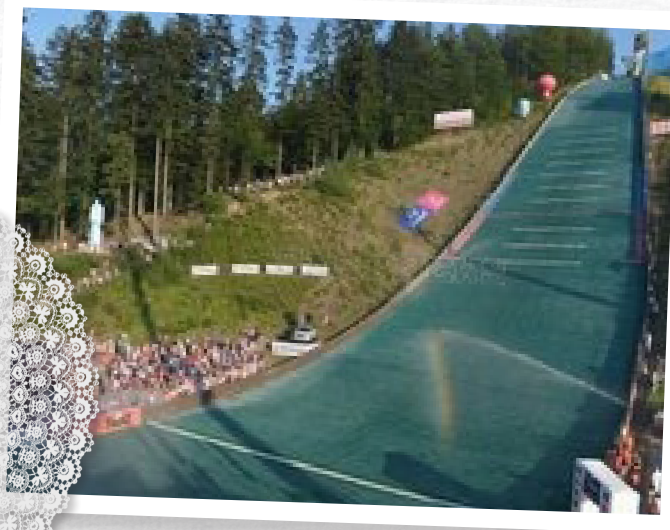
Po wyjściu z kopalni na powierzchni warto wszędzie nadstawiać ucha – może usłyszysz **gwarę śląską**, którą niektórzy uważają za odrębny język. Warto też spróbować pysznych potraw regionalnej kuchni, choćby **klusek śląskich** (z dziurką!) czy **modrej kapusty**.

Kluski śląskie i modra kapusta

Koniakowskie koronki

Skocznia narciarska w Wiśle

Choć Górną Śląsk wydaje się bardzo uprzemysłowiony, to można znaleźć tu też wielkie kompleksy leśne, zwłaszcza w okolicy **Pszczyny** czy **Lublińca**. Południowa część województwa śląskiego wygląda zupełnie inaczej niż jego przemysłowe serce. Wznoszą się tu malownicze **paśma Beskidów – Żywieckiego i Śląskiego**, wypływa stąd największa i najważniejsza polska rzeka – **Wisła**, blisko leżą Czechy i Słowacja. Wyjechać w góry można prosto z dużego miasta – w **Bielsku-Białej** swoją początkową stację ma **kolejka na Szyndzielnię**. Zimą Beskidy zamieniają się w prawdziwy raj dla narciarzy – mnóstwo ich ściąga do takich miejsc jak **Szczyrk** czy **Korbielów**, a na **skoczni w Wiśle** odbywają się zawody Pucharu Świata w skokach narciarskich.

Nie brak tu też zabytków. W Cieszynie wznosi się rotunda pamiętająca ponoć XI w., a w wielu beskidzkich wioskach zachowały się **dawne tradycje**, takie jak **obchody kołodników**, **koronczarstwo w Koniakowie** czy **hafciarstwo w Istebnej**.

Widok na Beskid Śląski

Wyciągi narciarskie w Szczyрку

Klasztor na Jasnej Górze w Częstochowie

Brama zamku Rabsztyn, Szlak Orlich Gniazd

Jak już było wspomniane, w województwie śląskim zmieściła się też spora część historycznej Małopolski. Należy do niej duże miasto **Częstochowa**, słynne przede wszystkim z **klasztora na Jasnej Górze** – najważniejszego sanktuarium maryjnego w Polsce, w sierpniu stanowiącego cel **pieszych pielgrzymek**, zmierzających tu drogami całego kraju. Jasna Góra jest też miejscem o znaczeniu historycznym – warto obejść potężne mury obronne otaczające klasztor, które zwycięsko przetrwały najazd Szwedów w 1655 roku. Okolice Częstochowy wypełnia piękny wyżynny krajobraz – piętrzy się tu **Jura Krakowsko-**

Jura Krakowsko-Częstochowska

-Częstochowska, znaczone malowniczymi samotnymi skałkami, tak zwanymi ostańcami, i ruinami średniowiecznych zamków tworzącymi **Szlak Orlich Gniazd**.

Jednym z najdziwniejszych miejsc w województwie śląskim jest **Pustynia Błędowska**, czyli największy w Polsce obszar tzw. lotnych piasków. Dziś zajmują one powierzchnię ok. 33 km², ale kiedyś były pięciokrotnie większe. Podobno nadal można tu dostrzec niezwykle zjawisko zwane mirażem lub **fatamorganą**, polegające na odbiciu przez nagrzane powietrze wizerunków odległych krajobrazów albo przedmiotów.

Pustynia Błędowska

Ślepowron – rzadki ptak występujący nad górną Wisłą w województwie śląskim